

اللهم لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سَمِعٌ لِّلْأَوْمَانِ وَرَؤْيَا لِلْمُرْسَلِينَ

١٣٣٠ هـ (١٠٠٠)

وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ دِينِي ، عَلَمِي ، ادِبِي ، سِيَاسِي هَذِهِ الْمَجْمُوعَةُ اسْلَامِيَّةُ وَرَادِيَّةٌ

صاحبِ وِزَارَةِ مَسْؤُلٍ : عَلِيٌّ اشْرَفُ ادِيبٍ

الْجَمَاعَةُ

فه مینیستلرک نظر کاه انصافنه

— ۴ —

« تورکلار دولتىرىنى ئامىلە اسلامىتە مىدۇندر »

لامارىن -

لامارىن، دىنلەك اوچ بويوك دىنى اولان موسویت، عيسىویت واسلامىتە شرقى مەھىد ظەھور اولىسىنەكى حكمتى وجىاندىن صورىيور؛ وشۇ جوابى آليور : « شرق : مطلع انوار فيوضات الھىھ ومهبط الھامات ربانىيەدر . جناب حق نصف كرە شرقىنەك بوصاف محېطى، بواطيف آفاقى معكس انوار ھىجايى بويوردىش . انسانىتە بخشاشىش صەمانىيەسى اولان مواحب ازىزىنىڭ قىمۇتى اۋەزىيەتى، انسانلارك بوبويوك قاردىشلەرنە تەخسيص قىلىش . بىزغى بىلەر بوندەكى اسباب خفييەتى جناب حقدىن سؤالە حقىمىز يوقىر . حدىمىز دىكىلر . جناب حق رائىنە مختار ، ارادەسىنە مستقلەر .

شرق انسانلىرىنى وبالخاصة عربلىرى قياض برعقل وادرالك، جوال بىر زىكا ايلە مغبوط الاتام ومحسود الاقام بولورز .

عربىلار، بلوطىزىز، براق، يېلىدىزلىرى شەعىھەدار بىسمى لا جوردى آلتىنە، كافت مەيشىتىن آزادە، ساكن وساكت بىرىجىت سادە ايجىندە ياشارلار . مادىياتىن زىادە معنویاتە التفات ايدىلر . دوحانىت عالملىرىنە دالوب كىدرلىر .

آنچىق دىدە بصيرتە كورولە بىلەن معنوی جەھانلار، دھونى كشورلر كشف ايدىلر . عربلىك بوعلىوت تەفكىرىلى، بوعظمت تصـورلىرى (علم هىئەت روح) اطلاـفـه سـزاـدـرـ .

روحـاـ عـوـالـمـ عـلـوـيـيـهـ اـعـتـلـاـ، جـهـانـ مـلـكـوـتـىـ سـيـرـوـتـماـشـاـ، جـسـتـجـوـيـ كـبـرـيـاـ، تـحـمـيـدـ خـداـ، تـمـجـيـدـ نـعـوتـ وـاسـهاـ عـربـلـهـ خـاصـ بـرـفـضـيـلـاتـ خـلـقـتـ، بـرـكـامـتـ فـطـرـتـدرـ .

بىز، بارىد براقلەم ايجىندە، كىشىف بلوظارلە مستور بىر طبقة سماویه آلتىنە درد مەيشىتە لايىقطۇع چالىشىغە و تعب جىمانىزى تىكىن ايمىك ايجىن فضله جە اوپۇمە جىبورز . اىشته بومشكىل طرزىجىت بىزى معنویات و تەفكىراتىن منع ايدىيور .

مادىيات ايجىندە بوغۇلمىش بىتاب بىر روح كسوء نامۇتىتىنەن سىلەكىنوب عوالم لاھوتىيە بىر رواز ايدە منسە مەذوردر .

بىزغى بىلەر بوعالى فىكرت قومە صاقىن نظر استىخافا ايلە باقىيام !

زىرا جناب خالق كائنانى بىزە اوئىلر كشف ايتىدىلر .

ايىشته غربىك بومىستىنە رجل بالقىتك، بوشاد انسان كاملىنەك، بىو - مىليوندە بىز - عقل معالى پۈرۈنىڭ شرقە واقوام شرقىيە وبالخاصة عربلىرى داڭىز روھىنەن تىرىش ايدىن مطالعات حكىمانە واعترافات حق پىستانەسى ! ذره قدر حسە، ادراكە، وجданە مالك بىرانسان - خصوصىيە اسلامىت دعواسىنە بولۇنان بىرانسان - ايجىن بو بىر قاج سطرلىق سوز نە بوبويوك بىر كىتاب حكمت، نە مؤتىر، نە انتباھ آور بىر درىش عېرىتىردا

ام المؤمنين حضرت ئائىشەدن مرويدىر كە بتون قبائل عرب عرفه كونى عرفات وقفەسىنە حاضر بولۇر، يالكز قريش واتىباعى حرم شريف داخلىنە بولۇنان من دلەنە وقفەسىلە اكتىفا ايدىيورلاردى . اىشته بونك اوزىزىتە « شىم افيضوا من حيث افاض الناس ... » آيت كىيەسى نازل اوھەرق اوعادت جاھلەيە رفع ايدىلەنەر .

معلوم اولدىنى اوزىرە عربلار زمان جاھايىتە مناسك حىجي اكال ايتىدىكىن صو كرا منادە اجتماع ايدىر، هر قىيلە، هر كىس دىلەك دوندىكى قدر مىتۇر ومنظوم اوھەرق ابا واجدادىنەن خاطرنى ياد ايدىلەردى . دين مىين اسلامە كەنجه بوعادات جاھلەيە قالدىرىلەرق يېرىش ذكر المئين ودعانىك اقامەسى ضمانتە :

« فاذا قضيتم مناسككم فاذكروا الله كذلك كم آباءكم او اشد ذكرأ فن الناس من يقول ربنا آتنا في الدنيا وماله في الآخرة من خلاق و منهم من يقول ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقا عذاب النار » آيت كىيەسى نازل اوھەرق .

* * *

متعدد طریقىلار ايلە ورود ايدىن آثار مختلفە دن مستبان اولدىغىنە كورە بعض اصحاب كرام طواف حقىنە نزول ايدىن آيت كىيەدە سعىك مسکوت عنه بيراقىلىمسىلە برابر، اسڪى عادات جاھلەيەلرینە تىشىب اوھەرقى درخاطر ايدەرلە، صفا ايلە مروه آراسىنە سىي ايمىك خصوصىنە دوچار شىبە اوھەرسىلەردى .

« ان الصفا والمروءة من شعائر الله فن حجج البيت او اعتصر فلا جناح عليه ان يطوف بهما ومن تطوع خيراً فان الله شاكر عليهم . »

آيت كىيەسى نازل اوھەرق . بو آيتىن صفا ايلە مروه نەك مناسك حجج اىچون وضع اوئىنان نىشان وعلامتىر جىلەسندن اوھەر جىع وعمرە ايدىنلار اىچون بونلار آراسىنە سىي و طوافلەك مشرۇعىتى آكلاشىلەردى . ابن زىير عروه رضى الله عنە « ان الصفا والمروءة ... » آيت كىيە نەنە « فلا جناح عليه ان يطوف بهما » جىلەسندن سعىك فعلى كىي، تىركى جەتىدەدە بىر جناح اولىيە جىع دوشۇنەر ك بوجەتى تىزەمى حضرت عائشىيە عرض اىتىش ايدى . فقط ام المؤمنين، مروه نەك مطالعەسى تصويب ايتىدى و دىدى، كە : « بومسئلەنەك سنك آكلاشىلەنگ كىي اوھەرسى اىچون آيت كىيەنەك « لا جناح ان لا يتطوف بهما » صورتىنە نزولى لازم كايىدى » دىدى . بونى متعاقب آيت كىيەنەك سبب تزولى بىيانىنەن صو كرا سوزلىنى : « و قد سن رسول الله صلى الله عليه وسلم الطواف بينهما وليس لاحد ان يترك الطواف بينهما » جىلەلرلە بىتىرىدىلر .

بۇ حدىث شىريفە كورە سعىك آنچىق ابا حت درجه سىنە كىي بىر مشرۇعىت ايلە قالمابىب هەر حالدە مىسۇنەت، ياخودو جوب كىي طرف فەلى راجح بولۇش بىر مشرۇعىت ايلە متصف اولدىنى آكلاشىلەر . ذاتاً آيت كىيەدە صفا ايلە مروه نەك « شعائر الله » دن مەددود اوھەسى دە بوكا دلات ايدىر .

حليم ثابت

انسانیه او لان اسلامیتنه عاشق ! شرق ده غربک هدنیت مادیه سنه ،
لعش مذهبیه ، هیکل بی روحنه ، و بای اخلاقیسته ، طاعون اجتماعیسته
مفتون ! صانکه مبادله ادیان ! افسوس ... حقیقت خاله قربان !

کوزلری ئۇندە كعبە سعادتە كوتورۇن غايتىنىدش بىرىپەلىرىنىڭ
بىراقوپ فلاكت اوچورۇملىرىنە منتەي اولان بىرە نارقىتە يە كېرىدىلر .
اونلار بىلەمش اولسۇنلار، كە بوسوق شىيطانىدە اومىدقلىرى قازانچ ؟ مىتاع
خىذلان و خىراىندىن عبارتىدر . اونلار زىمرە مەھتىدىن دن دكىلدەلر . اونلار
سۈراد اعظامدىن ، او محترم جماعتىدىن آيرىلدىلر . بىرفە ذليلە ، بىرسىزدە
ضالە اولارق درك اسفل جەحىمە سەقوط ايتىدىلر . سورة جليلە

غرب به نماس ایمک ، غرب هدایتندن اقتباس فکر ترقی و تکامل
اهمک شرفی (؟) کندیلوینه مال ایدن نسائیون بکلردن صورا بیلیرمیز ؟
(استوارت میل) لرک ، (تورزوں) لرک ، (امیل فاکه) لرک
فلسفه لرینی فرط خواهشله او قودقلری قدر نیچین (لامارتین) لرک ،
(لاواله) لرک ، (قونت هائزی دو قاستری) لرک تألفات حکیمانه لرینی
مطالعه یه ، برازده بونلردن استفاضه یه تنزل ایمیورلر ؟
یوقسه بونلر اسلامیتک ، مدنیت حقیقیه قرآنک طرفداری ،
شاخوانی اولدقلری ایچین می ؟

لطفاً سویله سینلر ! محترم قونت هانزى جنابلىرىنىڭ «اسلام»،
نامندەكى ائرقىمتدارى حىفظىدە كى مطالعەلرى نەدر ؟ فقط بىلەمم كوردىلر،
او قۇدىلرمى ؟ اوھر حرفى بىر جوھر كى انبها اطلاقە سىزا اولان كتاب
مىستطاب اسلامىتى و مؤسس جليل القدرىنى نە قدر بى طرفانە، نە قدر
منصفانە، نە قدر عالمانىه مدافعە ايدىيور !

انسان نصل تأثر ایمزر ! نصل دلخون او لمزار ! قوانت هاری
بر فرانسرز ایکن لسان عربی مکملًا تحصیل ایتمش ؟ کیم بیلیو کتب
دینیه منزدن قاج یوز جلد کتاب تفسیر، حدیث، فقه او قوامش. نهایت
او کوزهلم ائرینی وجوده کتیرمش . نسائیون بکلر مسلمان او لدقلوینی
ادعا ایلدکاری حالده عجباً قوانت هازری قدر لسان عربک تحصیله،
کتب دینیه لرینک (؟) تبعنه، کوزل کوزل اثرلر تحریرینه نیچین بر
لزوم، حتی بر میل و جدانی حس ایتمیورلر؟ هیچ او لمزسه نیچین (اسلام)
و امثالی اسلامیت لهنده یازیلش آثاری ترجمه به و مهر منیر اسلامیتک —
کونش کبی واسطه به محتاج او مقتصرین — نصل غربک آفاق و جدانی
اوزرنده نشر انوار فیوض معنویه ایتمکده او لدیغی ملت اسلامیه به
کوستره که تنزل ایتمیورلر ؟

انصاف ! هر بری خورشیدلره غرق او لمش معنوی بر جهان
حقیقت او لان بوسو زلر فرانسه نک (لوار) ایالتده (ماقون) شهر نده
دو غممش ، اسلامیته غیرقابل تسکین بر آتش غیظ و خصوه تله یا نمقدہ
اولان قاتولک مذهبی او زوینه تربیه کورمئش بر (لامارتین) کو فلمندن
دو کو لمور . لامارتین دیمور که :

« Les Turcs doivent leur Empire tout entier au Prophète arabe ».

تورکلار دولتلرینی تمامیله ذات صفت رسالت پناھی یه مدیوندر .
بودولت و سلطنتنی جناب رسول هاشمی یه اقتداری ، اهتمادالری
اسلامیتلىرى سايىھىندە قازاندىلر . تورکلارك حیسات ملیملری ، روح
استقلاللاری اسلامیتىدە . تورکلار اسلامیتىڭ قدرىنى بېلىسىنلر . اسلامیتە
داڭما مؤمن و صادق قالىسىنلر .

ایشته لامارین « تورکار دولتلریخی گماهیه ذات حضرت رسالت پناهی یه مدیوندر ». دیگله بو نتیجه یی مراد ایدیپور .

ایکی سطر صوکرا ینہ دیبور کہ :

« L'Islamisme et la Turquie sont un même fait ».

« اسلامیتاهه تورکیا عینی شیدن ، بر حقیقتدن عبارتدر » یعنی : اسلامیت تورکیادن آیریماز . تورکیا دینلجه بلا توقف اسلامیت خاطره کلیر . تورکلک بروجود ایسه اسلامیت آنک رو حیدر . اسلامیت کیدنجه تورکلک برآن یاشاماز . در حال نولور کیدر . نه قدر دوغری برسوز ! حتی باقیکز : هر هانگی بر مؤمن و معتقد آرناؤوده « ن نه سین ؟ » دی یه صورسہ کیز آلا جغکز جواب « تورق یام الحمد لله ! یعنی : تورکم الحمد لله ! » دن عبارت اولور . آرناؤودک « تورکم » دیمکدن مقصدی شبهه سزدرا که اسلامیتدر ، دین توحید و قرآندر . یو قسه صرف ملیت نقطه سندن او لیسه بدیهیدر که آرناؤود تورک دکلدر . ملیت و قومیت اعتباریله تورک باشقا آرناؤود ینه باشقا . [۳]

ایشته کوریاپور که آرناؤودک (تورک) لکدن مرادی، اسلامیتدر،
هیچ باشقا برشی دکلدر . قوچه لامارتین تورکیانک روح هلیتنی نه
کوزل ، نه قدر واقفانه تدقیق ایتمش ! ایکی کله ایله نه بویوک برحقیقت
افهام ایدپیور !

رسانی مسلمان نام جلیل القدری نی طاشیان هر هانکی بر انسان « ییچ برشی
بیلمسده از آنیتک ، عقل سلیمک نزده او لدیغنه دا ئر بر فرانسزدن
« انسانیت سزده ، عقل سلیم سزده ، هدایت معنویه و حقیقیه سزده »
اعترافلوری نی دیکلسه ینه قابنده دینه ، هلتنه برمیل محبت حس ایدر .
و جدانندن بر صدای تعظیم ، بروزمنه تکریم دویار . او کا قوشار ، او کا
صاریلیر . او نکله مخاطبی او لان فرانسزه قارشی افتخار ایدر .

[۲] مؤمن موحد بر آرناوود (نورک) لکی بوله دوشونور و وز
قومیتندن زباده نقدیس ایدرکن ٹوتهده آرناوود نامنی طاشیان بر طاقم دین
ووطن خائنلریئک آرناوود مسلمانلری اضلal و افساده چالیدشمری ایتالیا و یونانستان
مکتبونده آلدقلری دینه زلك ، کافر لک در سلرندن باشقا نهدر ؟

وارسہ بونلوه مباح . هله تزویر ، افترا ، بہتان ، شتم و تحقیر بونلرک عادتاریدر . فقط یهوده مسامعی ! فقط خسروانه ، خذلانه سامعی ! نسوان اسلامک حقوق و موقع شرفی ، فریاضہ تسلیمی مسائل اجتماعیہ اسلامیہ نک اک مهم لرندن بریدر .

نسوان دنیلنجہ بالکز بر ویا بر قاج عنانی ماداملری ، مادمواز للری صراد ارلونیور . نسوان لفظی بوتون جهان اسلامیتک حريم نامومنه ، بوتون خندراتنه شامل بر کمک در .

مسلمان واردر ، که زوجه سندن ، کریمه سندن ، همشیرہ سندن ولو نسوان لفظیک ضمی دلاتیله بخته قطعیاً تحمل ایده من . ذره قدر بیله دایانماز . هر کس حرد کلی ، حقوق شخصیہ سنہ تمیامیله مالک دکلی ؟ او نک حريم زوجیتی کندیسنہ حیاتندن معز زدر . کیمسه نک دیل او زاته سنہ قائل اولماز ، اولاماز . حتی بن اچمزردہ بوفطرتنه نامومنه غیور ، زوجه سنک سو قاغه چیق سندن هیچج ده حظ ایخز ، اغیار طرفندن کوریوب انظار شهوت آلتندہ ازیلسنی ایسته من ، قولنه طاقوب کز من خرسیانلرده بیلیریم . بناءً علیه بویله صوک درجه مهم و نازک بر مسئله اجتماعیه دن بخندہ فوق العادہ احتیاطه داورانمک ، کیمسه نک فلبنی قیرمامق ، کندیسندن دلکیر و متنفر ایتمه مک لازم کایر ظن ایدریم . شبھے سزدر ، که بو ، قانون اجتماعک اک مهم ماده لرندن برینی تشکیل ایدر .

بوحیقیتی تقدیر ایمیوب ده اولو اورتا نسوان اسلامدن صحایف مطبوعات او زرنده بحث ایمک عادتا هر کسک - سلمہ السلام - هؤینه دالمق ، عالیه سی ایچنہ کیرمک دیمکدر .

بوکا اک لاقد برحسرز ، بر غیر سزدہ اولسہ یئه دایانماز ، یئه بر استیدان دخول ایستر .

(ستوارت میل) لر ، (درزون) لر ، (امیل فاک) لر و دها بیلرم کیملر پارسده نیم عربیان ، سو قافده راست کله خوشلرینه کیدن کنجلر ناز کانه قوللرینی تقدیم ایدن و هر لیل سفاہتلرینی بر آغوش شهوتنه کچیرن عفت مجسمه (؟) ماداملر ، محجوب (؟) مادموازلاره ملکلردن معصوم ، حوریلردن مقدس بر آللہ الروح ، بر معبدہ نفس اولدقلرینی سویلیه بیلیرلر . روحاً و بدناً ، عقلاً و ذکاءً و بناءً علیه حقوقاً ارکلکلر کفات قات فوقنده اولدقلرینی اکلاتابیلرلر . حتی قادرینلرک محتمم آرالرینی ارکلکلر چکدیره بیلیرلر .

آفریقی بکوز هیچ کونشک نورینی ایسترمی ؟ خسته لقلی بر آغزه آب کونز بیله یئه آجی کایر . یئه صوراتی اکشیدیریر . سن ایسترسه - بر دکل - بیک آیت او قو ! بیک جت کتیر ! بیک کره صوصدیر ! یئه نافله .

ذات اقدس جناب رسالت پناه اعظمی قرآن حکیمی ترتیل وتلاوت بویوریکن مشرکار قولاقلرینی طیقارلر و کمال نفترت واستکراه ایله آرقه لرینی چویروب قاچارلر دی . اباطیل خرافات و اساطیر و همیا نه ایسه - بالعکس - جان ویریلر ، دیکله مکه دویامازلر دی .

انسانلر حقدن نفرتنه ، باطله محبتنه دامعاً بر اکثریت تشکیل ایده کلشلردر . ایشلری ، کو جلری متادیاً حق ایله ، ارباب حق ایله چار پیشمیق ، معبدہ بطلانلرینه او نلری ده جبراً و فکر آسجده ایتدیر ملک . مقصدلرینه وصول ایجین دنیاده نه قادر فنالق ، نه قادر جنایت

محمد فخر الدین

قونت هانزیلر ، محمد وہبلر ، عبدالله کو یلیاملر کاسه لرده بوسؤالری بالذات یوزلرینه قارشی ایراد ایتسه لرن جواب ویرہ بیلیرلر ؟ هوت ، تنزل دکل ، حتی همت وغیرت بیله ایدییورلر ؛ اسکر دوقتور دوزی کبی بر اسلامیت و انسانیت دشمنتک غرض کار تاریخی اولورسہ ... ! نسل آتیزی زهر لیه جک ، اسلامیت دن تبرید و تنفس ایده جک - فاضل برهولاندا قلمیله ، درین بر امعان نظر له یازیلش ؟ ! - هذیانلر ، دنائیلر اولورسہ ... !

فقط بو ؛ دین فطریدر . قانون انسانیتدر . دستور مدنیتدر . بوتون جهان خلقی ، بوتون شیاطین انس و جن دوقتور دوزی یه یار دیم ایتسه ینه او الله کونشی سوندورمک مقتدر اولاماز . تسمیمہ مستعد و بر قاج معلول الوجدان ، بر قاج مفقود الایمان او هذیانسماهی حر زجان ایتمکله اسلامیت بتمز ، مسلماناناق نولمز .

« یریدون لیطفوا نور الله با فواههم والله تم نوره ولو کرہ الکافرون - او اسلامیت دشمنلری الله ک نورینی آغن لریله سوت دورمک ایستبورلر و بوتون قوتلریله چالیشیورلر . فقط یهوده . الله ، نورینی - او نلرک بوتون مساعیلرینه رغمًا - بر قاتدھا فروزان ایتمکده ، خورشید اسلامیتھ دھا زیاده تاب و فر ویر مکده . ولوکه منکر لرینک خوشنہ کیتمہ مسح ؛ ولوکه او نلر غیظ و تھور لری ایچنده چیلیزی مسح ، قودور مسح . ذره قدر اهمیتیلری یوق . سورہ جلیله صفحه آیة ۸ » جناب حق بر (دوزی) یه مقابل - یئه ایچلرندن - بیک هانزی دو قاستری یار اتیر ؛ دینی مدافعه ایتدیریر . ارباب عقل و وجودان نظر نده (دوزی) یی عنونه سیله برابر تشهیر و تردیل ایتدیر .

النسان حق و حقیقته فارشی قولاقلرینی طیقادیهدن ، دوغری سوزی دیکله مه مک ایجین شیطان ایله عهد و میثاق ایلدیکدن صوکرا کوزلری نونسنه بیک کونش دوغسے یئه جهان قراناق ! نور حقیقتک بورڈرسی یوق !!

و تذكر العين ضوء الشمس من رمد
ويذكر الضم طعم الماء من سقم

آفریقی بکوز هیچ کونشک نورینی ایسترمی ؟ خسته لقلی بر آغزه آب کونز بیله یئه آجی کایر . یئه صوراتی اکشیدیریر . سن ایسترسه - بر دکل - بیک آیت او قو ! بیک جت کتیر ! بیک کره صوصدیر ! یئه نافله .

ذات اقدس جناب رسالت پناه اعظمی قرآن حکیمی ترتیل وتلاوت بویوریکن مشرکار قولاقلرینی طیقارلر و کمال نفترت واستکراه ایله آرقه لرینی چویروب قاچارلر دی . اباطیل خرافات و اساطیر و همیا نه ایسه - بالعکس - جان ویریلر ، دیکله مکه دویامازلر دی .

انسانلر حقدن نفرتنه ، باطله محبتنه دامعاً بر اکثریت تشکیل ایده کلشلردر . ایشلری ، کو جلری متادیاً حق ایله ، ارباب حق ایله چار پیشمیق ، معبدہ بطلانلرینه او نلری ده جبراً و فکر آسجده ایتدیر ملک . مقصدلرینه وصول ایجین دنیاده نه قادر فنالق ، نه قادر جنایت